

Intern

Ministerie van SZW (EZK, IenW en BZK)

05 JULI 2018

Datum

Ons kenmerk HBR-1538211

Aantal bijlagen --

Contactpersoon Meel, Jeroen van

Telefoon +31 (0)10 252 1516

Fax +31 (0)10 252 10 20

E-mail JW.Meel@portofrotterdam.com

Onderwerp Internetconsultatie Arbeidsomstandighedenbesluit

Naar aanleiding van de internetconsultatie (publicatiedatum 4 juni 2018) over de wijziging Arbeidsomstandighedenbesluit willen we u vragen om nader inhoudelijk en interdepartementaal overleg te voeren over de omgang met ontplofbare oorlogsresten zoals die uit artikel 4.10 gaat volgen.

De doelstelling van de voorgestelde invoering van een registratieverplichting is om te borgen dat beroepsbeoefenaren beschikken over de vereiste kennis en competenties. Die doelstelling kan vanzelfsprekend slechts omarmd worden (hoewel de vraag is of een verandering van naamgeving van het breed gehanteerde OCE naar ontplofbare oorlogsresten daarbij gaat helpen, wij sluiten dan liever aan bij de internationale naamgeving UXO die zowel onshore als offshore gebruikt kan worden).

In de huidige uitwerking van het voorgestelde artikel 4.10 wordt echter veel meer geregeld dan het invoeren van slechts een registratieverplichting. Feitelijk lijkt de voorgestelde wijziging sterk op de voorgestelde wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit in verband met de aanpassing van de bouwprocesbepalingen die in de zomer van 2016 ter consultatie voorlag. Naar aanleiding van de hieronder nogmaals herhaalde fundamentele bezwaren is die wijziging ingetrokken.¹

In de huidige uitwerking van artikel 4.10 wordt ons inziens voorbij gegaan aan de ook door het Rijk gewenste proportionaliteit van overheidsoptreden zoals verwoord in het kabinetsstandpunt over 'bestuurlijk balanceren met risico's en verantwoordelijkheden' van 9 november 2015. Zo stelt artikel 4.10 lid 2 bijvoorbeeld: 'In alle gevallen waarin gevaar voor de veiligheid of gezondheid van werknemers kan bestaan door de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, wordt, alvorens werkzaamheden worden aangevangen, hiernaar een onderzoek ingesteld.'

¹ Zie de brief van het ministerie van SZW van 23 december 2016 aan de voorzitter van het platform blindgangers en prof. dr. I. Helsloot waarin de intrekking wordt bevestigd (uw referentie 2016-00000270560).

De consequentie van het eisen van ongeclausuleerde absolute zekerheid dat een bouwplaats vrij is van conventionele explosieven betekent dat er altijd vooronderzoek moet plaatsvinden en bij elke mogelijke indicatie dan wel vermoeden van CE vervolgens altijd opsporing. Deze strikte regulering beperkt de beleidsvrijheid van de initiatiefnemer om een redelijke afweging te maken over de noodzaak van risicobeheersende maatregelen op dit punt.

Het gevolg van invoering van de voorgestelde wijziging van het Arbobesluit zou dan ook een grote toename van de bouwkosten zijn en leidt onvermijdelijk tot een uitloop van infrastructurele projecten en hoge maatschappelijke (vervolg)kosten. Het gaat hierbij om zeker honderden miljoenen aan extra onderzoeks- en opsporingskosten in de aankomende jaren, die in de uitgevoerde effectentoets bij de internetconsultatie niet is meegenomen.

De voorgestelde wijziging is verder in tegenspraak met het advies van de Raad van de financiële verhoudingen over de herziening van de vergoedingsregeling van opsporingskosten van conventionele explosieven door het ministerie van BZK (26 juni 2015). In haar advies pleit de Raad voor een 'normenkader' aan de hand waarvan kan worden afgewogen wat de risico's van CE in de bodem zijn in relatie met het (toekomstig) gebruik van het gebied. Dit omdat, zo stelt de Raad, de privatisering van opsporing heeft geleid tot 'sterk gestegen kosten, zonder dat duidelijk is of de veiligheid is toegenomen'.

Ook onhelder is hoe deze wijziging zich verhoudt in relatie tot on-shore activiteiten en off-shore-activiteiten. Voor een specifieke toelichting hieromtrent verwijzen wij naar de bijlage inclusief de door TenneT Offshore gestelde vragen.

Momenteel lopen er diverse onderzoeken naar CE en zijn er diverse gesprekken met SzV op verschillende niveaus gericht op verdere procesverbeteringen geïnitieerd vanuit de grote opdrachtgevers. Wij denken dat hier voldoende handvatten zitten om de bestaande wetgeving aanzienlijk te verbeteren.

Concreet vragen wij u daarom, gelet op bovenstaande, dit onderdeel van de wijziging niet door te voeren en met ons in gesprek te gaan over mogelijkheden voor verbetering.

Namens de volgende beheerders van de nationale infrastructuur en Zeehavens

Havenbedrijf Rotterdam NV
Port of Moerdijk
North Sea Ports
Groningen Seaports
Havenbedrijf Amsterdam

Nederlandse Gasunie N.V.
Royal Schiphol Group N.V.
TenneT Offshore NL

05 JULI 2018

Datum

Ons kenmerk HBR-1538211

Kopie: Rijkswaterstaat, Prorail

Bijlage: Reactie Internetconsultatie TenneT Offshore NL

In afschrift tevens verstuurd naar VNG Platform Blindgangers, Branche-organisatie VEO en College van Deskundigen

AAN   Staatssecretaris van,
                          Sociale Zaken en Werkgelegenheid

DATUM   20 juni 2018

ONDERWERP Wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit

Consultatie gegevens

Publicatiedatum	04-06-2018
Einddatum consultatie	09-07-2018
Status	Actief
Type consultatie	AMvB
Organisatie	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Onderwerpen	Arbeidsomstandigheden >

TenneT Offshore NL heeft kennis genomen van de internetconsultatie ten behoeve van de voorgenomen wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit en heeft hiertoe een aantal vragen en opmerkingen welke wij middels deze notitie graag aan u willen voorleggen.

Algemeen

- Heeft deze internetconsultatie ook betrekking op het beleid rondom ontplofbare oorlogsresten op zee dat op dit moment in ontwikkeling is?
- Gezien de aanhef van de consultatie krijgen we de indruk dat het voornamelijk gaat om de veiligheid van de bedoelde beroepsbeoefenaars (personen primair betrokken met explosieve stoffen), echter de tekst lezende lijkt het onderwerp breder van aard omdat werknemers in artikel 4.10 door werkgevers en opdrachtgevers beschermd moeten worden tegen explosiegevaar. Kunt u bevestigen dat er ook wijzigingen plaatsvinden in het proces ter bepaling van risico's voor werknemers niet primair betrokken met explosieve stoffen?
- Welke regelgeving moeten offshore opsporingsbedrijven aan voldoen vóórdát de wijzigingen van kracht worden? Bestaat er een risico dat door TenneT gekwalificeerde partijen opeens geen werkzaamheden meer mogen uitvoeren vanwege veranderende wetgeving? Wie adviseert u te benaderen voor goedkeuring van opsporingswerkzaamheden?

Vragen, opmerkingen (in rood) en voorstellen tot tekstwijziging ten aanzien van concepttekst. Alle vragen hebben betrekking op offshore werkzaamheden.

Artikel 4.10 Ontplofbare oorlogsresten

1. In dit artikel wordt verstaan onder:

- a. ontplofbare munitie: conventionele munitie die explosieve stoffen bevat als bedoeld in het protocol inzake ontplofbare oorlogsresten van 28 november 2003 (Trb. 2004, 227) met inbegrip van mijnen, valstrikken en andere mechanismen;*
- b. achtergelaten ontplofbare munitie: ontplofbare munitie die tijdens een gewapend conflict niet is gebruikt, die is achtergelaten of gedumpt door een partij bij een*

gewapend conflict en al dan niet voor ontsteking zijn geprepareerd, van een ontsteking zijn voorzien, op scherp zijn gezet of anderszins voor gebruik zijn voorbereid;

c. niet-gesprongen munitie: in een gewapend conflict gebruikte ontplofbare munitie die ontstekingsgereed is, van een ontsteking is voorzien, op scherp is gezet of anderszins voor gebruik is voorbereid, en die niet tot ontploffing is gekomen;

d. ontplofbare oorlogsresten: niet-gesprongen munitie en achtergelaten ontplofbare munitie.

2. In alle gevallen waarin ~~gevaar voor de veiligheid of gezondheid van werknemers kan bestaan~~ door de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, wordt, alvorens werkzaamheden worden aangevangen, hiernaar een onderzoek ingesteld. *Behelst het vooronderzoek het bepalen van het gevaar of het bepalen van de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten? Voor het bepalen van het gevaar is bij aanwezigheid van oo ons inziens nader onderzoek nodig. Voorstel: doorgehaalde tekst verwijderen.*

3. Indien het onderzoek de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten die gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid of gezondheid van werknemers niet uitsluit wordt een nader onderzoek ingesteld. *Wat is de definitie van nader onderzoek? Welke partijen acht u capabel te bepalen of er een onacceptabel gevaar voor de veiligheid / gezondheid van werknemers werkzaam op offshore schepen aanwezig is? Ter onderbouwing: er lopen onderzoeken naar hoeveelheden munitie per locatie op de Noordzee, kansen op triggeren door activiteiten en effectstudies naar de impact van een ontploffing. M.a.w. het werkelijke risico is niet bekend wat pleit voor een proportionele aanpak indien aangetoond kan worden dat risico's – met genomen mitigerende maatregelen - acceptabel klein zijn.*

4. Indien uit het onderzoek of uit het nader onderzoek blijkt dat gevaar bestaat voor de veiligheid of gezondheid van werknemers door de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, worden die ontplofbare oorlogsresten opgespoord of andere passende maatregelen getroffen om dit gevaar te voorkomen. *Wat is de definitie van opsporen? Is dit locatie bepaling van verdachte objecten door survey? Is dit het identificeren van verdachte objecten? We vragen dit omdat ontwijkning van verdachte objecten tot onze huidige strategie behoort. Hiertoe is alleen een survey nodig. Alleen indien niet ontweken kan worden wordt overgegaan tot identificatie.*

5. Het opsporen van ontplofbare oorlogsresten wordt uitsluitend verricht door een bedrijf dat voor de te verrichten arbeid in het bezit is van een certificaat opsporen ontplofbare oorlogsresten dat is afgegeven door Onze Minister of een door hem aangewezen certificerende instelling. *Zie vraag boven, valt een survey onder opsporen en is dit voorbehouden aan geregistreerde partijen?*

6. De arbeid in het kader van het opsporen van ontplofbare oorlogsresten, wordt uitsluitend verricht door een persoon die is geregistreerd in het Register veilig werken met explosieve stoffen civiele diensten of het Register veilig werken met explosieve stoffen openbare orde en veiligheid, bedoeld in artikel 1.5m, eerste lid, onderdeel b, dan wel van wie de beroepskwalificaties zijn gecontroleerd en toereikend bevonden overeenkomstig de artikelen 23, 27 en 28 van de Algemene wet erkenning EUberoepskwalificaties,

7. Het ruimen van ontplofbare oorlogsresten wordt uitsluitend verricht door een bij ministeriële regeling aangewezen dienst.

8. Artikel 1.5ha is van overeenkomstige toepassing.

9. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld ter uitvoering van het eerste tot en met vijfde lid.

G

Artikel 6.14a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid wordt “die in het bezit is van een certificaat duikarts, dat is afgegeven door Onze Minister of een certificerende instelling” vervangen door “die is ingeschreven in het Register duikerartsen, bedoeld in artikel 1.5m, eerste lid, onderdeel e, dan wel een arts van wie de beroepskwalificaties zijn gecontroleerd en toereikend bevonden overeenkomstig de artikelen 23, 27 en 28 van de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties,”.

2. In het zesde lid wordt “die in het bezit is van een certificaat duikarts als bedoeld in het derde lid” vervangen door “die is ingeschreven in het Register duikerartsen, bedoeld in artikel 1.5m, eerste lid, onderdeel e dan wel een arts van wie de beroepskwalificaties zijn gecontroleerd en toereikend bevonden overeenkomstig de artikelen 23, 27 en 28 van de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties,”.

H

Artikel 6.14b wordt als volgt gewijzigd:

1. De zinsnede “de afgifte van het certificaat duikarts, bedoeld in artikel 6.14a, derde lid” wordt vervangen door “de registratie in het Register duikerartsen, bedoeld in artikel 1.5m, eerste lid, onderdeel e”.

2. Voor het enig lid wordt het cijfer “1.” geplaatst.

3. Na het eerste lid (nieuw) worden twee leden toegevoegd, luidende:

2. Een bewijs van registratie en herregistratie in het Register duikerartsen of een afschrift daarvan is op de arbeidsplaats aanwezig.

3. Artikel 1.5ha is van overeenkomstige toepassing.

*****

Onderdeel F

Artikel 4.10 (Ontploffbare oorlogsresten)

Op dit moment zijn er ongeveer twintig opsporingsbedrijven met een bedrijfscertificaat waar ongeveer 150 á 200 personen die voldoen aan specifieke eisen wat betreft hun deskundigheid.

In het eerste lid wordt aangesloten bij de terminologie en definities uit het protocol inzake ontploffbare oorlogsresten van 28 november 2003 van de Verenigde Naties (Trb. 2004, 227) voor zover dat van toepassing is. De afkorting van term conventionele explosieven (CE) kan verward worden met de afkorting van de term Conformité Europeen die gebruikt wordt om van producten op de Europese markt de conformiteit met van toepassing zijnde Europese producteisen aan te geven.

Met het nieuwe tweede tot en met zesde lid wordt een nadere invulling gegeven aan de artikelen 3 en 5 Arbowet. Werkgevers en opdrachtgevers, als bedoeld in artikel 2.26 Arbobesluit, dienen het risico van de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten te inventariseren en evalueren door onderzoek voor aanvang van de werkzaamheden. *Zie eerder commentaar onder 2. Mogen we hieruit opmaken dat alleen op aanwezigheid onderzocht wordt in het vooronderzoek? Zo niet, kunt u toelichten wat evalueren inhoudt?*

Het onderzoek bedoeld in het tweede lid dient te leiden tot de vaststelling dat er geen, mogelijk sprake of sprake is van de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten die gevaar kan opleveren voor de veiligheid of gezondheid van werknemers. *Zie commentaar onder 3. Welke partijen acht u capabel te bepalen of er een onacceptabel gevaar voor de veiligheid / gezondheid van werknemers werkzaam op offshore schepen aanwezig is? Indien uit dit onderzoek blijkt dat er gevaar bestaat doordat ontplofbare oorlogsresten aanwezig zijn, dan wordt er opsporing verricht of een andere passende maatregel getroffen om dit gevaar te voorkomen. Dit laatste kan ook inhouden dat er niet of elders gebouwd gaat worden. Zie commentaar onder 4. Het derde lid ziet op de situatie waarbij uit het onderzoek bedoeld in het tweede lid niet ~~onomstotelijk~~ aannemelijk wat is de definitie van onomstotelijk? Verzoek dit te wijzigen in aannemelijk.* blijkt dat er geen ontplofbare oorlogsresten aanwezig zijn. In dat geval dient er nader onderzoek te worden uitgevoerd.

Indien uit het nader onderzoek, als bedoeld in het derde lid, ~~alsnog~~ blijkt dat er ontplofbare oorlogsresten aanwezig kunnen zijn met gevaar voor de veiligheid of gezondheid van werknemers, wordt opsporing verricht of worden maatregelen getroffen waardoor de werkzaamheden elders of zodanig worden ingericht dat het gevaar van ontplofbare oorlogsresten vermeden wordt. *_(voorstel alsnog te verwijderen omdat al is besloten tot de noodzaak van nader onderzoek)_*

Invulling van de onderzoeken geschiedt primair door het werkveld. Met betrekking tot deze onderzoeken en maatregelen kunnen echter indien nodig bij ministeriële regeling nadere regels gesteld worden. *Wat is de definitie van het werkveld?*

In het vijfde lid is bepaald dat de opsporing uitsluitend wordt verricht door bedrijven die gecertificeerd zijn voor deze werkzaamheden. Voor de volledigheid zij opgemerkt dat dit zogenoemde procescertificaat valt onder de reikwijdte van artikel 20 Arbowet en Afdeling 1A, Certificatie, van Hoofdstuk 1 Arbobesluit.

Met het zesde lid worden deze opsporingsbedrijven verplicht om opsporingswerkzaamheden te laten uitvoeren door geregistreerd personeel. In het algemene deel van de nota van toelichting is al uiteengezet om welke reden dit gebeurt. Het gaat om enkele honderden deskundigen.

Met het zevende lid tenslotte wordt aangegeven dat alleen een bij ministeriële regeling aangewezen instelling ontplofbare oorlogsresten mag ruimen. Daartoe zal de Explosieven opruimingsdienst van het Ministerie van Defensie worden aangewezen.

Zoals hierboven al is aangegeven, bestaat het voornemen om het beheer van het

Register veilig werken met explosieve stoffen civiele diensten te mandateren aan VOMES.

De registratieverplichting van deskundigen die werkzaam zijn bij gecertificeerde opsporingsbedrijven is geregeld in artikel 4.8, derde lid. De kosten van de certificatie van het managementsysteem van opsporingsbedrijven zullen lager worden omdat de toetsing of het personeel van deze bedrijven aan de gestelde eisen voldoet, beperkt wordt tot de vaststelling of de deskundigen over de wettelijk verplichte registratie beschikken.